

ПОЛІТИЧНА УЧАСТЬ ГРОМАДЯН: ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано роль активної політичної поведінки громадян у розвитку суспільства. Визначено головні чинники активізації політичної участі громадян.

Ключові слова: політична комунікація, політична поведінка, політична участь, політична культура громадян.

Abstract

The role of the active political behavior of the citizens in the development of society was analyzed. The main factors of activating political participation of citizens were determined.

Key words: political communication, political behavior, political participation, political culture of citizens.

Для того, щоб проаналізувати міру політичної активності громадян України в умовах сьогодення, потрібно, в першу чергу, з'ясувати значення поняття «політична участь». Науковці до сих пір не дійшли до однієї думки в його трактовці. Одні визначають це поняття, як добровільна діяльність людини в політичних процесах, тобто автономна, інші — як примусова діяльність, тобто мобілізована [1].

Автономна політична участь існує тоді, коли громадяни свідомо є активними та власні політичні рішення приймають без примусу політиків. Щодо мобілізованої політичної участі, то вона, на відміну від автономної, є вимушеною дією та участю у подіях, акціях, виборах і залежить від неполітичних стимулів (страх, підкуп, фальш). Це характерно для тоталітарних і авторитарних режимів, традиційних суспільств [2].

В сучасних умовах для нашого суспільства характерна автономна участь людей в політичних процесах, коли ми вільно можемо обирати Президента країни, депутатів Верховної Ради, органи місцевого самоврядування. Проте виникає питання, чи є такий вибір усвідомленим і справжнім показником активної громадянської позиції?

Тож позицію населення щодо політики, як правило, характеризують як політичну активність або політичну пасивність. Політично активне населення здебільшого цікавиться політичною ситуацією в країні, їхній області та населеному пункті. Такі громадяни вивчають програми політиків та партійні списки. Найактивніші намагаються самі впливати на політичні події, йти в політику, тобто брати участь у ній особисто. Прагнуть перейти на рівень прийняття важливих політичних рішень [3].

Політично неактивні люди намагаються уникнути політичного впливу на їхнє життя, або хоча б звести його до мінімуму. Вони виключають будь-яку свою участь в політиці. Звичайно, не існує лише крайніх варіантів, тому є і такі, які цікавляться та беруть участь в політиці до певних меж, або тоді, коли вважають, що вони дійсно можуть на щось вплинути. Значний відсоток громадян виявляють політичне відчуження з різних причин [3].

Для розвитку демократичного суспільства є вельми актуальним контроль громадян за діяльністю влади, прагнення брати на себе відповідальність за події у державі. Тому важливо, щоб міцніло громадянське суспільство.

Розглянемо заходи, які здатні активізувати політичну поведінку громадян.

1. В ідеалі політики повинні мати авторитет і користуватись довірою у громадян. Це стимулюватиме людей пізнавати світ політики.
2. Політичні звіти перед населенням згідно передвиборчих програм. Тут, зокрема, можуть бути доцільними механізми е-демократії і е-урядування.
3. Правдива, об'єктивна та достовірна інформація в ЗМІ стосовно політичних процесів, які відбуваються в країні.
4. Політична просвіта, починаючи зі школи.

5. Покращення соціально-економічних показників, підвищення рівня життя. Адже при збільшенні середнього класу міцніше громадянське суспільство.

6. Децентралізація влади.

Саме децентралізація влади, на мою думку, не тільки дає можливість розумного господарювання на своїй території, а є поштовхом для політичної активності населення, як господаря цієї території.

7. Постійні моніторинги, анкетування, соціологічні дослідження з метою виявлення політичної думки громади [2].

Такі дослідження дають можливість проводити порівняльні аналізи, співставлення і головне, — висновки та моделювання цих питань.

Так, наприклад, з 1-10 лютого 2020 року дослідницьким центром SOCIS, було проведено моніторингове соціологічне дослідження «Соціально-політична ситуація в країні», участь в якому взяли 2000 респондентів від 18 років. Проводилось воно у формі інтерв'ю. Питання були розділені на три блоки: «Загальна оцінка ситуації в країні», «Електоральна ситуація», та «Міжнародна політика». В нашому контексті розмови було задане цікаве питання: «В якій формі Ви готові захищати свою громадянську чи політичну позицію?».

Були отримані такі результати. Участь у виборах — 73, 5 %, підписання різного роду петицій та звернень громадян — 32,1%, участь в акціях протесту — 13, 0%, готові взяти до рук зброю — 4, 6%, участь в акціях громадянської непокори, "Майдані" — 3, 4%, вступ до опозиційної партії — 3, 2%, жодне з перелічених — 9, 7%, відмова від відповіді — 1, 7% [4].

Аналізуючи відповіді на це запитання можна зробити висновок, що політична думка респондентів розділилась, але активність була доволі високою, що свідчить про зацікавленість опитаних в сучасних політичних процесах країни.

Отже, питання політичної активності українського суспільства є однією із складових незалежної держави та її демократичного устрою. Від політичної свідомості суспільства, його не байдужості, залежить подальше державотворення в країні, економічний та соціальний устрій. Тож питання політичної соціалізації та політичного виховання громадян актуальне і своєчасне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Денисюк С. Г. Електоральна реакція як показник ефективності політичної комунікації. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології. Харків, 2012. Вип. 20 (№ 1007). С. 104–109.
2. Денисюк С. Г. Комунікологія : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
3. Головатий М. Ф. Політична психологія: навч. посіб. Київ: МАУП, 2001. 135 с.
4. Результати соціологічного дослідження «Соціально-політична ситуація в Україні — лютий 2020» URL: <http://socis.kiev.ua/2020-2-14/>

Студент: **Музыка Руслан Віталійович** – група ТЕ-176 факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: mww10.za@gmail.com

Науковий керівник: **Денисюк Світлана Георгіївна** – доктор політичних наук, професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: svetadenisiyk@gmail.com

Student: **Muzyka Ruslan** — Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: mww10.za@gmail.com

Supervisor: **Denisyuk Svitlana** – Professor Department of Socio-Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: svetadenisiyk@gmail.com